

Pædagogisk læreplan for:

Børneuniverset 2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

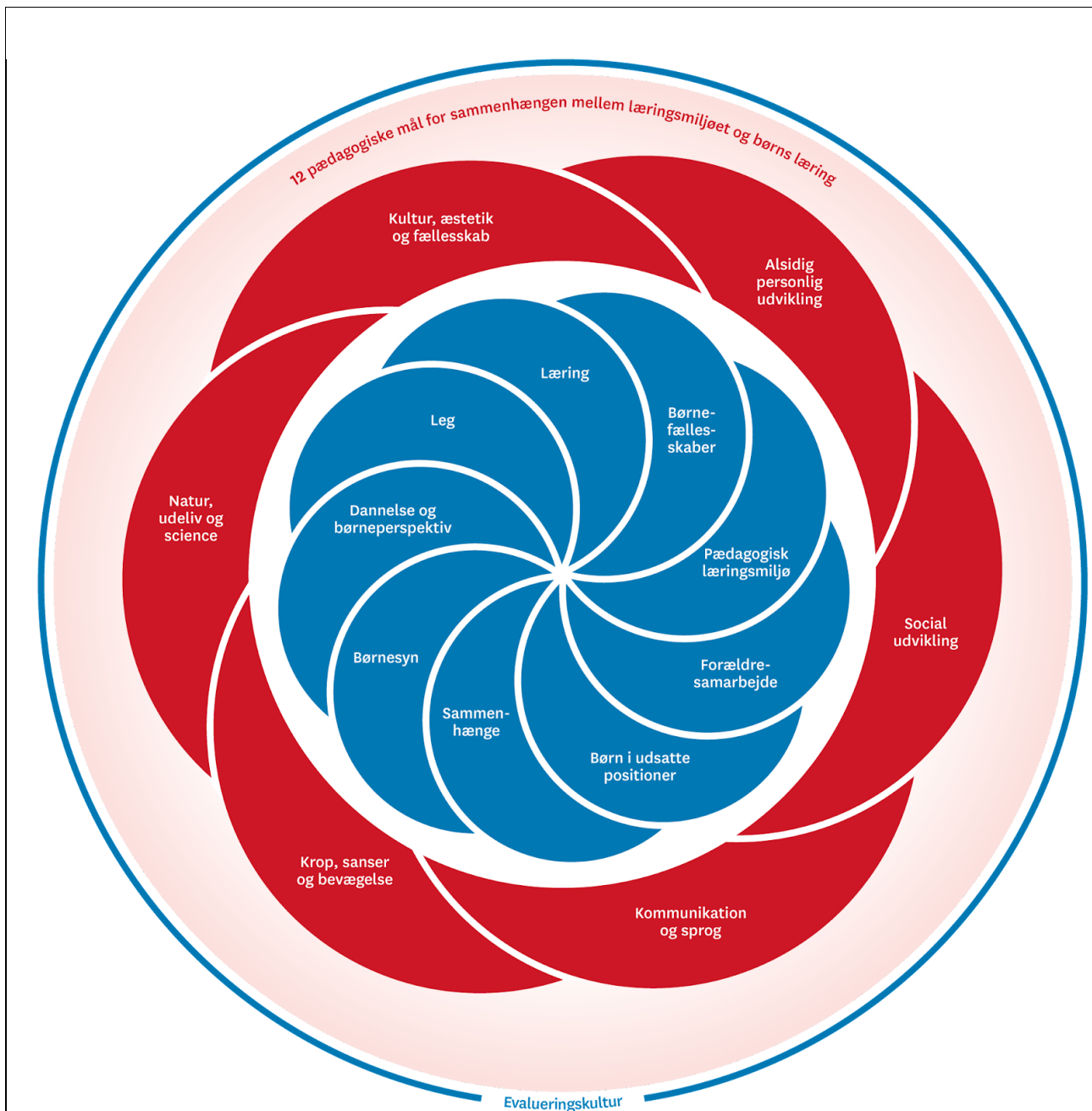
[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Tilbage i 2010 udarbejdede Th. Langs Skole en vision, der bl.a. indeholdt ønsket om en børnehave, som kunne være med til at sikre grundlaget for et stabilt og godt elevtal og samtidig udvikle overgangen fra børnehave til skole.

03.05.21 åbnede Th. Langs Børnehave Børneuniverset i nyrenoverede bygninger. Børnehaven er placeret i forbindelse med skolens indskoling, der består af 0. & 1. klasse, på Hostrupsgade.

Alle børn i Børneuniverset skal opleve en tryk og glad hverdag og den bedste overgang mellem børnehave og skole.

Vi vægter det enkelte barns trivsel højt i fællesskabet. Der er fokus på tillid og socialt medansvar, så alle børn føler sig værdsat, trods forskellighed, og lærer at tage hensyn til hinanden. Der er plads til forskellighed med højt til loftet og gode udfoldelsesmuligheder.

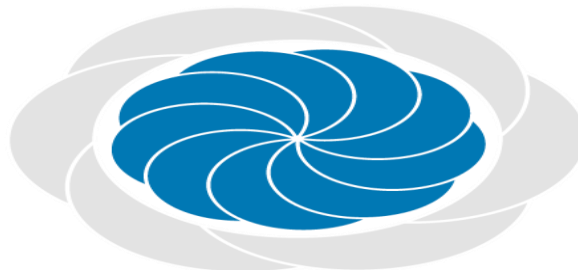
Vi arbejder målrettet med børnenes forståelse af socialt samspil og tilstræber, i samspil med forældrene, at støtte børnenes naturlige udvikling. Vi har fokus på at styrke børnenes evne til at blive selvhjulpne, og på at de kan fungere i grupper.

Oplevelsen af at høre til i et fællesskab skaber robusthed. Vi er os selv takket være de andre. Formålet for Børneuniverset har sit afsæt i Th. langs Skoles værdisæt og vision.

Vi har plads til 55 børn i alderen 3-6 år. Der er 8 medarbejdere, hvoraf størstedelen er uddannet personale. Børnene er opdelt i tre grupper, med tilhørende voksne. De grupper er: Minigruppen, mellemgruppen og storbørnsgruppen.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn

I Børneuniverset er det en værdi i sig selv, at være barn. Vi er opmærksomme på, at børn er forskellige og har forskellige behov. Hvert barn skal føle sig set og hørt. Vigtigst af alt skal barnet have en tryk hverdag, hvor der er plads til bare at være sig selv og plads til at udvikle sig i samspil med børn og voksne. Hver morgen vil hvert barn blive mødt af en eller flere voksne, der interesserer sig for hvordan barnet har det. Måske har det enkelte barn lige i dag behov for ekstra opmærksomhed, flere kram og bare en kærlig hjælpende hånd. Vi ved, at barnets trivsel er betinget af følelsen af at høre til, være en del af fællesskabet og have muligheden for at udfolde og udfordre det, de kan og det de er på vej til at kunne.

Vi møder hver dag barnet med en positiv forventning og tilgang til hverdagen. Godt humør, og positiv energi smitter.

De fleste børn har brug for tydelige og forudsigelige rammer i hverdagen. Vi sender hver fredag en ugeplan ud til barnets forældre. På denne måde ved både forældre og børn, hvad den kommende uge byder på. Forældrene har herigennem mulighed for at forberede barnet på, hvad dagen skal indeholde. Ligeledes har forældrene mulighed for at have en dialog med barnet hjemme efter en dag i børnehaven.

Dannelse og børneperspektiv

I Børneuniverset starter vi helt i det små på rejsen mod at blive en del af den store verden udenfor. Der er mange forventninger til børnene, som en del af et samfund. Derfor er det kun en styrke, at vi allerede er en del af noget større, nemlig Th. Langs skole, hvis værdisæt og

formål, vi tager afsæt i, her i Børneuniverset – et fællesskab som rækker længere ud end vores fire vægge. Vi vægter det enkelte barns trivsel højt i fællesskabet, og har fokus på tillid og socialt medansvar, så alle børn føler sig værdsat, trods forskelligheder, og lærer at tage hensyn til hinanden. Der er plads til forskellighed, med højt til loftet og gode udfoldelsesmuligheder – alt sammen noget som er med til at danne os i vores fremtidige færd ud i verden, så vi kan orientere os og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

I det daglige, har vi hver formiddag, samling, inden de pædagogiske aktiviteter finder sted. Her bruger vi tid på at informere børnene om dagens planer, så vi skaber forudsigelighed, samtidig med at børnene kan byde ind i dialogen, som også giver personalet mulighed for at tage udgangspunkt i børneperspektivet, og evt. gøre brug af det i de vokseninitierede aktiviteter. Dette giver børnene mulighed for at opnå en følelse af medbestemmelse, demokratisk indflydelse og på den måde opnå dannelse.

I de pædagogiske aktiviteter, forsøger vi også på bedste vis at følge barnet spor. Det er vigtigt for os at vores pædagogiske praksis ikke bliver for statisk, uden plads til ændringer, men derimod at den forholder sig dynamisk, så børnene har mulighed for at byde ind med ændringer og tilføjelser, så de føler sig som en del af beslutningerne, og ikke bare som aktører i en aktivitet.

Ydermere gør vi også meget ud af den upåagtede faglighed, den faglighed der udspiller sig i hverdagsituationer gennem hele dagen. Det er den faglighed, som er til stede når vi observerer på børnene fx på legepladsen, og hvordan vi kan bruge, det observerede til at understøtte børnene i deres frie leg. hvor vi går bagved og ved siden af, hvis det kræves, og understøtter børnene i deres egne aktiviteter, hvor de gennem legen, forhandler, indgår kompromisser og løser konflikter – alt sammen noget der også bidrager til børnenes dannelse.

Leg og børnefællesskaber

I Børneuniverset har børnene mulighed for udelukkende at lege med deres jævnaldrende eller lege på tværs af alder. Børnene er opdelt efter alder i tre grupper mini- mellem- og storegruppen. I formiddagstimerne er børnene oftest sammen med deres jævnaldrende og altid ved spisetid. Om eftermiddagen får børnene rig mulighed for at lege på tværs af alder, og det inkluderer også at kunne lege med de yngste skolebørn, da børnehaven deler legeplads med SFO og indskoling. Grupperne veksler alle mellem vokseninitierede aktiviteter og børnenes egne lege.

De vokseninitierede aktiviteter eller lege kan samle børnegruppen om et fælles tredje. Dette fællesskab er forpligtende. Her kan, skal og må alle være med, og vi er sammen om ”noget”. Rammen er sat af de voksne, reglerne er tydelige.

De vokseninitierede aktiviteter eller lege kan være til inspiration for børnenes egne lege og den voksne er en tydelig rollemodel og guide for, hvordan vi arbejder og leger sammen.

Børnenes egne lege kan variere i gruppestørrelser og indhold. Her kan børnene øve sig i de sociale spilleregler, og de kan bearbejde alle livets begivenheder. Fantasien og kreativiteten kommer i spil, alt kan ske.

De tre grupper mini, mellem og storegruppen, deler sig på skift på hver deres etage i løbet af ugen. Over middag mødes alle på legepladsen eller leger på tværs inde og ude.

Hver etage indeholder forskellige materialer og rekvisitter, som børnene kan gøre brug af i deres lege. De har adgang til kreative sysler som pap, papir, blyanter, lim, pailletter, perler etc. De har adgang til dukker, biler, udklædning, legemad, tæpper og puder. Vi har konstruktionslegetøj som klodser, LEGO, plus, togbane etc. Børnehaven har et rum med en ribbe, stor rutsjebane og madrasser og på en etage er der spil, bøger og en sofa.

Børnehaven har også adgang til en sal som deles med indskoling og SFO, hvor der er plads til de lege, der kræver ekstra plads og som ikke kan eller skal foregå på legepladsen.

Pædagogerne i børnehaven bestræber sig på at være synlige og tilgængelige i børnenes leg. Vi iagttager børnene, så vi har mulighed for at guide og vejlede, når der er behov for det. Vi er nysgerrige på, hvad der optager børnene her og nu. Vi understøtter en leg ved at tilbyde rekvisitter eller materialer, som kan udvide legen.

De voksne er igangsættere for en leg eller en aktivitet, hvis det f.eks. er svært for gruppen eller den enkelte at komme i gang med en leg eller selv at finde ind i fællesskabet. Ofte drages de andre børn mod den leg, som den voksne er deltagende i.

Vi er meget opmærksomme på, at ingen børn skal gå alene rundt medmindre barnet udtrykker, at der er et behov for at være alene lige nu. Alle skal have mulighed for at være deltagende i et fællesskab.

Vi bestræber os på at afskærme legene ved bl.a. at anvise steder, hvor legen kan udspille sig uden forstyrrelse, og så legene ikke foregår på et sted.

Vi vægter at børnene taler og behandler hinanden ordentligt. Vi hjælper børnene med at sætte ord på og italesætte deres hensigter ved misforståelser eller uhensigtsmæssige strategier.

Vi har også fokus på at booste børnenes selvværd.

Læring

I Børneuniverset er vi bevidste om, at læring sker i flere kontekster og på mange måder. Vi kan som pædagogisk personale bidrage til læringen i de aktiviteter, vi sætter i gang. Vi udfordrer børnene ved at stille spørgsmål, og det er naturligt, at børnene selv stiller undrende spørgsmål. Dem griber vi og arbejder med, hvilket f.eks. betyder, at vi lader børnene eksperimentere, være kreative og gå på opdagelse. For os er det vigtigt at der også er plads til den helt frie leg.

Vi har også tid til at forberede voksenstyrede aktiviteter. Aktiviteterne har forskellige temaer. I planlægningen af voksenstyrede aktiviteter tager vi bl.a. udgangspunkt i børnenes potentialer og udfordringer. Vi skaber rum for, at børnene kan lære på eksperimenterende vis, og hvor det er tilladt at prøve ting af og tilladt at lave fejl.

Som by-børnehave ligger vi på tæt på flere kulturinstitutioner, uderum og legepladser, som vi jævnligt gør brug af. Vi deltager i koncerter, ser teater, bruger biblioteket, tager på diverse legepladser, på grønne arealer m.v.

Vi skaber et alsidigt læringsrum, hvor børnene føler sig trygge.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Børneuniverset er en børnehave fordelt på 4 etager. Der er plads til 55 børn i børnehaven. Etagerne i huset er funktionsopdelt ud fra læreplanstemaerne og har også praktiske hverdagsfunktioner.

I kælderen har vi garderobe. Det er her alle børn møder ind hver morgen. Barnet har sin egen plads.

Stuen fungerer som spisested 3 gange om dagen. Her er ligeledes et stort køkken. I køkkenet laver vi ofte mad med børnene. De er med til at veje, røre, piske, forme og se hvordan forskellige madvarer bliver til måltider. Her kan de øve sig i at snitte grøntsager, dufte til krydderier og eksperimentere med andre køkkenrelaterede ting. I stuen er også værksted. Her kan barnet føle på hjemmelavet slim, lege med modellervoks, tegne og male med maling. Der er lavet plads til fordybelse, leg med byggeklodser, ”Plus-Plus”, og spil. Fra værkstedet er der direkte adgang til legepladsen.

På vores 1.sal har vi flere rum. Hvert rum er funktionsopdelt og lægger op til forskellig leg. Motorikrummet lægger op til barnets mere vilde leg. Der er ribber, rutsjebane, trækasser og legehuler, barnet kan boltre sig i. Kreamrummet bliver brugt til teater og udklædningslege, har kan barnet klippe og klistre tegne og lave smykker. Bil-rummet bliver brugt til alt leg med køretøjer og dyr.

På vores 2. sal er læseloftet. Her er der plads til den mere stille leg, der kræver fordybelse. Vi har mange bøger til alle aldersgrupper og bøger til dialogisk læsning. Der er børnespil og voksenstyrede spil, puslespil og sofaer til afslapning. Vi har en dukkekrog med legekøkken og dukkevogne.

I Børneuniverset arbejder vi ud fra en ugeplan. I ugeplanen fremgår det hvilket pædagogisk tema vi har for ugen, hvad indholdet er, og hvor børnegruppen skal være. Gennem alle ugens dage kommer alle grupper af børn gennem hvert rum i institutionen. Ydermere benytter vi os af byens udearealer. Legepladser, skoven og parker er det pædagogiske rum en til flere gange om ugen.

Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i de 6 læreplanstemaer. Barnet skal gennem hele dagen styrke og udvikle sine sociale kompetencer gennem leg og samspil med jævnaldrende og engagerede voksne. Barnet skal stimuleres både fysisk og socialt gennem planlagte pædagogiske aktiviteter og i almindelig barneleg. I vores daglige dialog med barnet, bruger vi rummenes betegnelse for at gøre det klart, hvad funktionen i rummet er. Ex. rutsjebane og ribber og bløde madrasser indikerer, at her må klatres og lege vildt. En sofa, Lego, bøger i børnehøjde og spil indikerer, at her leger vi den mere stille og fordybende leg.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi prioriterer samarbejde med forældrene i dagligdagen meget højt. Når forældrene henter og bringer, forsøger vi at skabe mulighed for at overlevere information om barnet, Børneuniverset og forældrene imellem. Det er vigtigt for os, kontinuerligt at være i dialog med forældrene.

Barnet er i centrum, og alt vi gør tager udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet i forhold til trivsel & udvikling. Udover de daglige møder i hente-bringe situationer prioriterer vi også tid til

at mødes med forældrene til enkelte børn, både før de starter, efter tre måneder, hvis der bliver noget i løbet af børnehavetiden og til slut, før børnene stopper i Børneuniverset. Set i lyset af et stærkt fællesskab for både børn og forældre, har vi forældre Kaffe en eftermiddag, hvor vi mødes i hyggeligt samvær og i mere uformelle samtalsituationer.

Vi opfordrer generelt til dialog med forældre, og det er helt essentielt for os, at forældrene mødes med smil, venlighed og imødekommenhed i det daglige. Vi forventer ligeledes, at forældrene kommer med samme indgangsvinkel – altså, at vi snakker sammen om tingene, så vi sikrer det bedste udgangspunkt for børnenes trivsel.

Vi afholder årligt et forældremøde. På mødet finder vi forældrerepræsentanter til forældreindflydelsesorganet (FIO). Her mødes både forældre, medarbejder og ledelse flere gange om året og diskuterer relevante emner for Børneuniverset. Forældrerådet er desuden initiativtager til arrangementer i Børneuniverset udover de arrangementer, vi som børnehav selv afholder.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

I Børneuniverset skelner vi ikke mellem om børn er i en udsat position i en kortere eller længerevarende periode, eller hvad end det er børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet mv - prioriteten for os ligger i at hjælpe hvert enkelt barn, uanset barnets udfordringer, der hvor barnet befinder sig på nuværende tidspunkt, og fremadrettet give børnene den støtte de har brug for, for at skabe de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse, i fællesskab med forældrene.

Det kan ofte være en fordel at give et udsat barn plads og rum til at være i en mindre gruppesammenhæng, hvor den voksne i højere grad har mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer, det være sig sociale, motoriske, sproglige udfordringer eller andet. Derfor udnytter vi struktureret vores gode fysiske rammer, med flere etager, mange rum, samt gode områder i nærmiljøet, til at understøtte gode læringsmiljøer og legefællesskaber, alt

imens vi gør stor brug af at opdele børnene i mindre grupper, så alle børn får mulighed for at blive set og hørt og især de børn der befinder sig i en udsat position. Det skaber også bedre forudsætninger for at det pædagogiske personale kan understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse, samt skabe lige deltagelsesmuligheder for alle børn, både i det uformelle og det formelle læringsrum. Ved at dele børnene op i mindre grupper har vi også nemmere ved at opspore de børn der evt. måtte have brug for ekstra støtte.

At etablere et pædagogisk læringsmiljø for børn i udsatte positioner handler ikke om at trække et enkelt barn ud af det almene børnefællesskab for at lave en særligt tilrettelagt aktivitet med barnet. Det handler som udgangspunkt om, at børn i udsatte positioner skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med blandt andet børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Derfor tilrettelægger vi de pædagogiske aktiviteter så der altid er en pædagogisk bagdør, som giver børnene mulighed for at deltage på deres eget niveau, opleve mestring på lige fod med hinanden, og hvor ingen bliver udstillet.

I Børneuniverset laver vi, hvis der er behov for ekstra indsats, handleplaner på børn i udsatte positioner, og i fællesskab med relevante tværfaglige personer og forældrene, bestræber vi os på at lave den bedste fremadrettede plan, så vi i fællesskab kan skabe de bedste rammer og forudsætninger for barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Vi har stor fokus på det fællesskab, der er i førskolegruppen (kaldet storbørnsgruppen) i børnehaven og arbejder på, at skabe balance mellem individ og fællesskab, også i denne gruppe.

Vi er opmærksomme på, hvordan det enkelte barn udvikler sig, lærer, trives og dannes i et samarbejde med forældrene. Korridor-snakke med forældrene i hente-bringe situationer og snakke med forældrene til indkaldte møder er med til at støtte op omkring dette. Derudover observerer vi kontinuerligt, hvad der sker blandt børnene i de forskellige voksenstyrede- voksenstøttede og børneinitierede aktiviteter.

Vi laver både voksenstyrede aktiviteter, som lægger sig op af læreplanstemaerne, arbejder på at styrke børnefællesskabet og laver aktiviteter, som tager udgangspunkt i børnenes interesser og udfordringer, og

som samtidig styrker fællesskabet og giver børnene lyst til at udfordre sig selv og udforske og give mod på nye oplevelser.

I Børneuniverset har vi desuden fokus på at introducere børnene til nogle af de temaer og emner, som man arbejder med, når man er i førskolealderen og snart skal starte i skole. Det drejer sig fx om introduktion til tal, bogstaver m.v., og både lege og aktiviteter, der lægges sig op ad disse – uden vi laver en førskole i børnehaven. Det vigtigste er stadig trivsel, legen og læringen deraf.

Geografisk ligger Børneuniverset lige op ad børnehaveklassen, og vi har derfor gunstige vilkår for både at skabe en generel sammenhæng mellem børnehaven og børnehaveklassen. Vi laver en række overgangsaktiviteter, som medvirker til at gøre overgangen til skolelivet nemmere for vores børn i storbørnsgruppen.

Børnene bliver fx i børnehavetiden introduceret til 0. kl. lokaler, laver aktiviteter på tværs af børnehaven/børneklassen med 0. kl. børnene, møder de kommende voksne i 0. kl., og får et indblik i, hvad det vil sige at gå i skole når de laver nogle skole-relaterede aktiviteter. Derudover har vi årligt fire besøgsdage i børnehaveklassen, hvor børnehavebørnene og deres forældre deltager. Vi arbejder fortløbende med at forbedre mulighederne for, at overgangen bliver så nem og givtig som muligt for børnene.

På skolen har vi venskabsgrupper på skolen, hvor de mindre børn i børnehaven har en skoleklasse, som de laver aktiviteter med. De større venskabsgrupper er med til at sikre, at børnene bliver introduceret for diverse skoleaktiviteter, og der skabes bånd imellem store / mindre børn, som giver tryghed for de små, og en god introduktion til, hvordan det er at gå i skole.

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Det pædagogiske læringsmiljø forsøger vi styrket ved at inddrage diverse kulturinstitutioner i Silkeborg. Vi bruger flere lokaliteter i lokalområdet, både ude og inde, og laver voksenstyrede aktiviteter på de steder, deltager i koncerter, skuespil, danseforestillinger, bruger byens legepladser og uderum m.m.

Mere specifikt har vi bl.a. følgende samarbejder med andre aktører udefra på fast basis:

- Samarbejde med Børnehaven Hestehavn Stengården om besøg fra dem på vores matrikel
- Besøg af kommende 0. kl. elever fra andre børnehaver i kommunen

- Besøg på biblioteket af alle Børneuniverset børnegrupper på kontinuerlig basis
- Gør brug af Sprogkasser fra biblioteket, som lægger til grund for sprog-forløb i Børneuniverset
- Jobcentret i forbindelse med jobpraktikanter, som er her i forskelligt omfang
- VIA University College, hvorfor vi får pædagogstuderende

Derudover har vi et godt og udbytterigt samarbejde med Silkeborg Kommunes PPL (Pædagogisk Praksis og Læring), hvor vi gør brug af deres supportfunktioner i form af mulige forløb med pædagogiske konsulenter, undervisning af talelærere, sproglærere, psykologer, og holder K-møder (Koordinationsmøder) i samarbejde med PPL og forældre.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

I Børneuniverset skal der være rart at være. Børn skal have lyst til at komme i børnehaven om morgenen. Vi gør meget ud af at alle børn møder en voksen, når de kommer om morgenen. Vi tager os god tid til det enkelte barn. Hverdagens rutiner som oprydning, toiletbesøg, håndvask kan tage længere tid, hvis man er lille. Det skal der være plads til. Processen er vigtigere end målet.

I Børneuniverset er vi fordelt på 4 etager, hvor der på hver etage er sat nogle rammer op for børnene, som byder op til den frie leg, men også til den voksne styrede aktivitet. Hvis vi som personale kan se, at der er nogle af rammerne som ikke passer til det enkelte barn, hjælper vi det individuelle barn med at finde de rigtige rammer. Ydermere hvis der er nogle børn, som har behov for den lidt mere vilde leg, er der også rammer for dette. Vi er omstillingsparate og klar til at flytte os, for at rammerne passer til børnene. Alle skal føle sig trygge og have lusten til at være en del af Børneuniverset.

I stueetagen, hvor vi har vores spisesituationer og værksted, har vi skabt et æstetisk miljø med farver på væggene, for at skabe et miljø som gør det rart, at være i for barnet og giver barnet lyst til at lege og udvikle sig. Vi har i Børneuniverset for øje, at børnene skal have lyst til at være,

lære, lege og udvikle sig, derfor er rammerne på de 4 etager tydelige for børnene, så der er plads til alle børn og deres forskelligheder.

Ved spisebordet bruger vi meget tid på dialogen omkring hverdagen og de børn der er i gruppen. Samtalen om hvad der er sket både i børnehaven og også derhjemme er vigtig. Her bliver barnets ordforråd og relation stimuleret, og det er også i den dialog, hvor vi som voksne er med til at få et indblik i det enkelte barn.

I Børneuniverset arbejder vi med, at børnene skal være med- og selvbestemmende i henhold til vores dagligdag. Det gør vi for eksempel ved, at børnene skal hjælpe til i de daglige rutiner, såsom at dække bord og rydde af bordet efter vores måltider. Børnene skal have følelsen af, at deres hjælp er vigtig og at de føler sig som en del af fællesskabet.

Ydermere er det vigtigt, at børnene har lyst til at komme i børnehaven om morgen, i forhold til at de kommer med følelsen af at de bliver set og hørt. I Børneuniverset er vi opmærksomme på, at vi er forskellige og har forskellige kompetencer og ressourcer. Derfor er det vigtigt, at det individuelle barn har følelsen af at hvert barn har noget at skulle have sagt, i henhold til for eksempel hvilke dyr barnet vil have på sin tur taske eller have indflydelse på, hvilken aktivitet gruppen skal lave i gymnastiksalen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling

Vi ønsker at skabe en institution, hvor barnet kan føle sig tryk. Gennem daglige rutiner vil barnet opleve at flere aktiviteter i hverdagen er ens og forudsigende. Derudover vil barnet opleve en hverdag, hvor læringsmiljøet, fællesskabet og de pædagogiske aktiviteter tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling. I hverdagen skal der være plads til både at være nysgerrig, NOZU, fordybelse og genkendelse. Barnet skal i hverdagen opleve motiverede og engagerede voksne. Eksempler: - At barnet i en fælles aktivitet oplever at få ordet, høre på hvad andre siger og lære at tilpasse sin egen fysiske aktivitet til aktiviteten. - At barnet i spisesituationer oplever, hvordan fællesskabet kan være hyggeligt og rart at være i. - At barnet øver sig på at være så selvhjulpne som mulig i alle af hverdagens aktiviteter (herunder at spise selv, tage tøj på i garderoben og ved toiletbesøg). - At barnet oplever omsorgsfulde voksne, der er i dialog med hinanden omkring hvert enkelt barn. - At barnets trivsel, dannelsesproces og personlige læring er i højsæde. - At voksne og børn i konfliktsituationer og daglig tale oplever at blive set, hørt og forstået. - At vi oplever børnene i forskellige gruppekonstellationer på tværs af alder, køn, kompetencer og interesser. At de herigennem gennemgår de samme læreplanstemaer på ugebasis. - At barnet får oplevelser væk fra institutionen sammen med jævnaldrende på fx en årlig lejrskole for de ældste børn.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling

Vi ønsker, at barnet i sine relationer oplever, at der er plads til at være forskellige. Forskellighed er en ressource i fællesskabet. Gennem daglig dialog med barnet og et godt forældresamarbejde, vil vi i fællesskab have fokus på barnets sociale udvikling. Eksempler: - At vi i hverdagsituationer anerkender og roser barnet for det, de gør godt og for den de er. At vi italesætter, når det enkelte barn sætter det gode eksempel. - At vi er opmærksom på hvordan barnets relationerne og samspil er. - At vi italesætter vores oplevelser med barnet og gennem samarbejde med forældrene, sætte ord på, hvordan vi sammen kan understøtte barnets sociale udvikling. - At vi i fællesskab og i den enkelte leg italesætter hvad der sker. At barnet bliver opmærksom på både sine egne følelser og på hvordan andre har det og kan reagere. - At barnet inddrages i konfliktløsning. Handlingsstrategier i form af - Hvad skete der? - Hvordan kunne vi ellers have gjort det?

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Kommunikation og sprog

Vi ønsker at tilrettelægge en pædagogisk praksis, hvor kommunikationen og sproget i institutionen er i fokus. Vi vil i vores læringsmiljøer og vores daglige dialog have fokus på, hvordan vi sprogliggøre tanker, handlinger og genstande. I vores daglige tale vil vi understøtte barnets begrebsdannelse. Eksempler: - At bruge rim og remser i de pædagogiske aktiviteter. - At bruge samtalen som redskab i spisesituationen. - At vi er nysgerrige på barnets sproglige kunnen og kan opfordre barnet til at fortælle om de oplevelser han/hun har haft. - At vi er opmærksomme på at der er en udvikling i det enkelte barns sprog. - At vi er opmærksomme på det stille barn og sammensætning af børnegruppen. - At vores sprog er nuanceret og ligeværdigt i samtalen. - At børnene føler sig som ligeværdige medspillere i dialogen. - At vi voksne kan hjælpe barnet i relationen, med at sætte ord på de følelser de har og de konflikter der opstår. - At vores læringsmiljøer lægger op til visuelt og sprogligt at stimulere barnets sprog.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse

Vi ønsker at skabe en institution, hvor barnet har lyst til at udforske og eksperimentere med kroppen på mange forskellige måder. I vores læringsmiljøer vil vi skabe rammer der ligger op til alle former for sansemotoriske lege. Vi vil gøre det til en naturlig del af hverdagen, at barnet oplever sig selv og sin egen krop i forskellige miljøer. Vores mål er at barnet oplever bevægelsesglæde og kan finde ro i sig selv. Eksempler: - At igangsætte mere vilde aktiviteter, hvor barnet kan bruge kroppen gennem dans, drama og lægger op til den mere vilde leg. - At igangsætte stille sanseaktiviteter der giver barnet mulighed for at opleve sig selv og sin krop. - At lave læringsmiljøer der stimulerer lysten til bevægelse i fx. forhindringsbaner mm. - At visualisere for barnet hvordan kroppen fungerer med muskler, knogler o.a. - At vi på ture ud af huset ser mulighederne for at stimulere både deres grov og finmotoriske sanser. - At lade barnet smage på forskellige madvarer og være en del af madlavning som en pædagogisk aktivitet. - At vi er opmærksomme på det enkelte barns udviklingspotentialer, (NUZO).

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen

er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science

Vi ønsker at give alle børn en mulighed for at erfare naturen omkring dem. De skal ud i naturen og opleve årets skiften. De skal opleve, udforske og undersøge naturtyper og naturfænomener, der kan give dem en begyndende forståelse for bæredygtighed og en almindelig respekt for naturen. Vi vil støtte barnet i at observere og eksperimentere de naturfænomener de støder på samt understøtte børnenes begyndende matematiske opmærksomhed. Vi vil udvide barnets forståelse for årsag, virkning og sammenhænge gennem pædagogiske aktiviteter. Eksempler: - At det enkelte barn skal opleve naturens skiften og opleve vind og vejr fra forskellige sider. - At vi på ture ud af huset taler om og oplever trafikken og skilte i trafikken. - At vi opstiller forenklede forsøg, der stimulerer barnets nysgerrighed for naturen så de opnår en forståelse for, hvordan naturen fungerer. fx vand forsøg, måle og veje forsøg, spireforsøg mm. - Bruger matematiske betegnelser i hverdagens aktiviteter. fx at tælle, måle, designe og forme. - At vi bringer naturmaterialer ind i huset og bruger dem i pædagogiske aktiviteter. - At vi taler om og undersøger dyrs og smådyrs levevis.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur, æstetik og fællesskab Vi vil bringe skolens værdigrundlag ind i børnehaven. Vi ønsker, at børnene skal inddrages i hverdagens aktiviteter, ud fra deres interesser og det de er optaget af. Vi vil inddrage og tage udgangspunkt i samtalen med barnet og dets interesse. Vi vil arbejde med børnenes forskelligheder på tværs af årgange, gennem musik, dans og drama, kreative værksteder og motoriske lege. Alle børnene skal lære at indgå i et fællesskab på tværs af årgang, kultur og miljø. Vi vil tage udgangspunkt i det enkelte barns kultur og arbejde med det ind i hverdagen. Eksempler: - At lave kreativt værksted omkring barnets egen familie. - At lave lege og læringsmiljøer, der understøtter barnets interesser og de fællesskaber der opstår i legen. - At vi i rummenes indretning og udsmykning kan inspirere og stimulere børnene fantasi. - At være opsøgende og spørge ind til, hvad barnet har lyst til, for herefter at efterleve det i praksis. - At fejre vores institutions traditioner. - At præsentere barnet for både historier, teater og musik fra forskellige kulturer. - At inddrage byens omkringliggende miljøer i form af daglige ture ud af huset.